

Generalitat de Catalunya

Economia catalana

Situació actual i perspectives

Marta Curto Grau

Directora general d'Anàlisi i Prospectiva Econòmica

5 de novembre de 2021

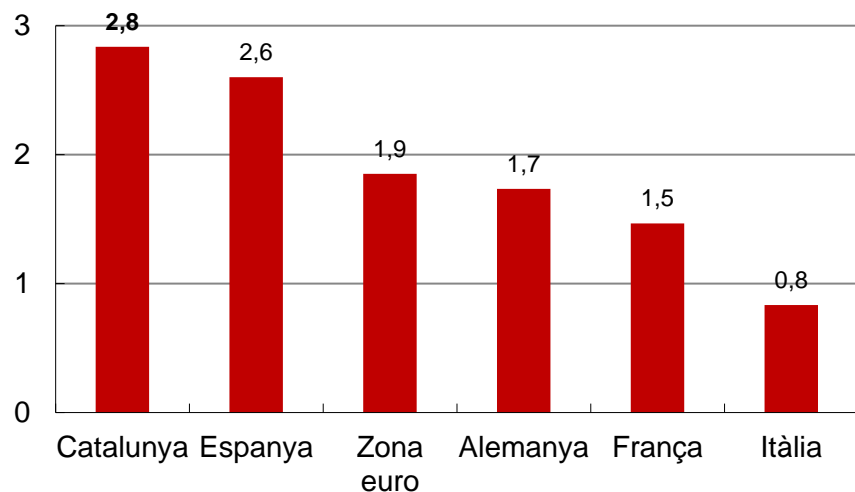
D'ON VENÍEM?

La crisi sanitària posà fi a un cicle de 6 anys de creixement sostingut

Evolució del PIB

(% de creixement anual del PIB en volum. Mitjana 2014-2019)

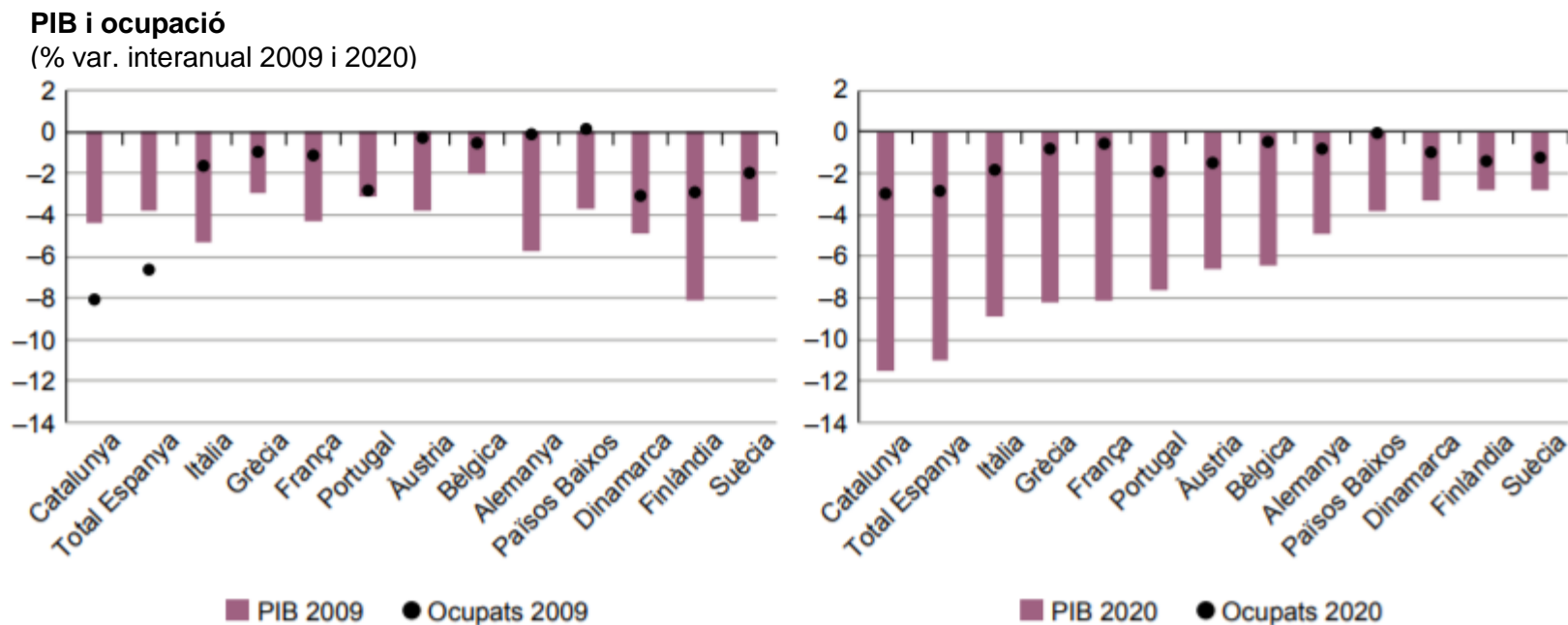

Font: Eurostat i Idescat.

- La pandèmia va arribar en un moment en què Catalunya **havia recuperat els nivells de PIB** previs a la crisi financera mundial però encara quedaven cicatrius de la crisi financera del 2008.
- La crisi sanitària portà a una **contracció del PIB català del -11,5% el 2020** (-6,6% a la UEM), concentrada especialment el 2T2020
 - La caiguda del comerç, transport i hoteleria explica un 50,6 % d'aquesta contracció

- Factors que expliquen la severitat de la contracció el 2020: **gravetat de la primera onada (i aplicació de mesures de contenció estrictes); estructura productiva** amb més participació de serveis de més interacció social; més dependència del turisme estranger; menys pes dels sectors estabilitzadors (agricultura i AP); alt pes de les PIME.

Els ERTOS han permés que la caiguda de l'ocupació fos menor que la del PIB, a diferència d'altres crisis

Font: Garcia, Gemma. 2020. Nota d'Economia 106

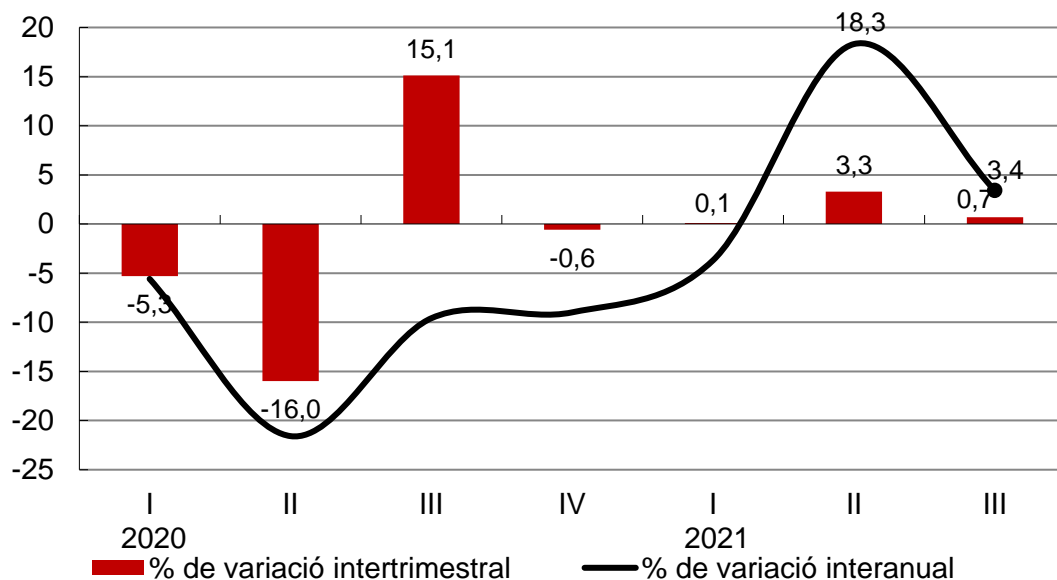
- L'ús intensiu dels ERTOS en moments excepcionals és un dels aprenentatges que ens deixa la pandèmia.** Han demostrat ser una eina útil per millorar la flexibilitat interna de les empreses i no trencar el vincle entre empresa i treballador en cas de crisi econòmica.
- És imprescindible la creació dels **ERTO "permanents"** (vs. conjunturals), que incorporin la formació. Ara bé, no han de servir per sostenir empreses no viables.

SITUACIÓ ACTUAL

La millora epidemiològica i la retirada de restriccions des de la primavera impulsen l'economia el 2n i 3r trimestre

Evolució del PIB en volum de Catalunya (%)

Font: Idescat, INE i Eurostat.

Si comparem el PIB en volum amb la situació prèvia a la pandèmia (4t trimestre del 2019), és un **5,2% inferior** (un 6,8% al conjunt de l'Estat i un 0,6% a la zona euro).

- L'activitat econòmica manté el to de recuperació a bona part dels països europeus, atès que durant el 2n i 3r trimestre la reducció de la incertesa sanitària i econòmica va ser força generalitzada.
- A Catalunya, la **millora de l'evolució epidemiològica i els progressos en la vacunació** durant la primavera del 2021 van permetre **l'aixecament de restriccions**, i això ha ajudat a reactivar l'economia de forma notable: el PIB creix un **18,3% interanual el 2T2021 (3,3% intertrimestral)** i un **3,4% el 3T2021 (0,7% intertrimestral)**.
 - Per sectors, la recuperació és més generalitzada que a inicis d'any i s'estén als serveis de no mercat.

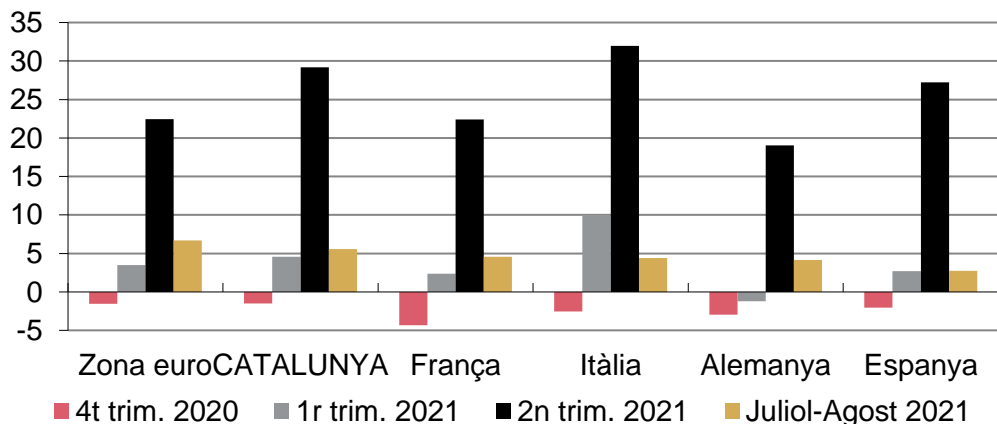
El 3T2021 els serveis prenen el lideratge i la indústria modera el creixement pels colls d'ampolla i l'encariment de l'energia

Producte interior brut de Catalunya (% de variació interanual)

	2020	2021		
	Mitjana anual	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre ^A
Agricultura	-2,6	0,9	-0,1	0,8
Indústria	-9,0	0,2	19,7	3,3
Construcció	-15,4	-14,2	13,5	1,1
Serveis	-11,7	-4,7	16,9	5,1
PIB pm	-11,5	-3,7	18,3	3,4

Font: Idescat.

Evolució de la producció industrial a la zona euro (mitjana de les dades mensuals del període, % de variació interanual)

El sector industrial s'està veient beneficiat per l'impuls de les exportacions de béns i la recuperació en el comerç global. Tot i això, és un sector que afronta riscos (compartits amb l'entorn) a causa de colls d'ampolla (com l'escassetat de microxips) i l'augment dels preus energètics.

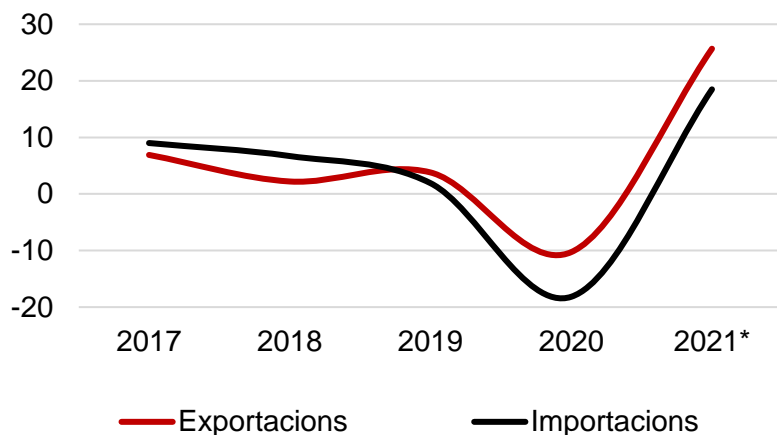
Els serveis prenen el relleu com el sector que genera més creixement el 3T, amb un impuls força generalitzat per subsectors, si bé la recuperació sobretot ha guanyat ritme en aquells serveis presencials que ara ja no tenen restriccions (com l'hostaleria o el lleure).

La mobilització de l'estalvi va jugar un paper important en la recuperació del 2n trimestre. Ara es pot veure més limitada pels desajustos d'oferta.

El comerç exterior de béns és un dels motors de la recuperació

Evolució de les exportacions i importacions de béns catalanes (% var. interanual)

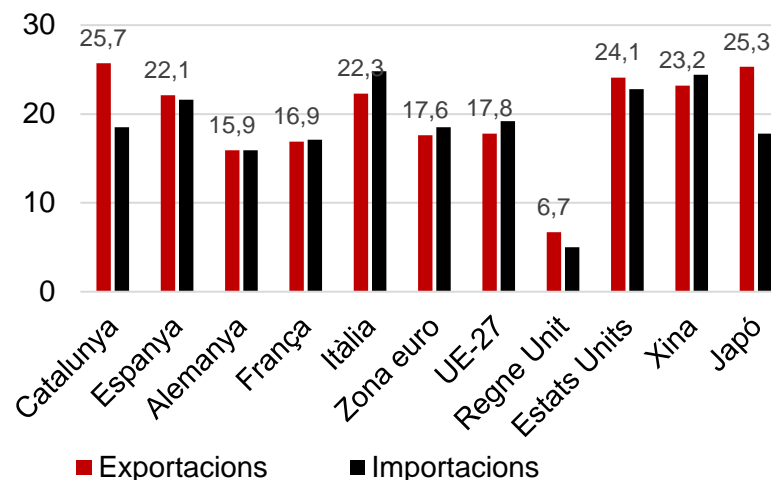

*Dades acumulades de gener a agost.

Font: Idescat i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

- **Les X de béns creixen un 25,7% interanual de gener a agost.** En valor corrents supera la xifra exportada el mateix període del 2019. Destaca l'avenç del sector de l'automòbil (+43,6%) i de la metal·lúrgia i els productes metàl·lics (+45,6%).
- **La recuperació de les importacions és notable, però més lenta (+18,5%).**

Evolució del comerç de béns a Catalunya i entorn (Gener-agost 2021, % var. interanual)

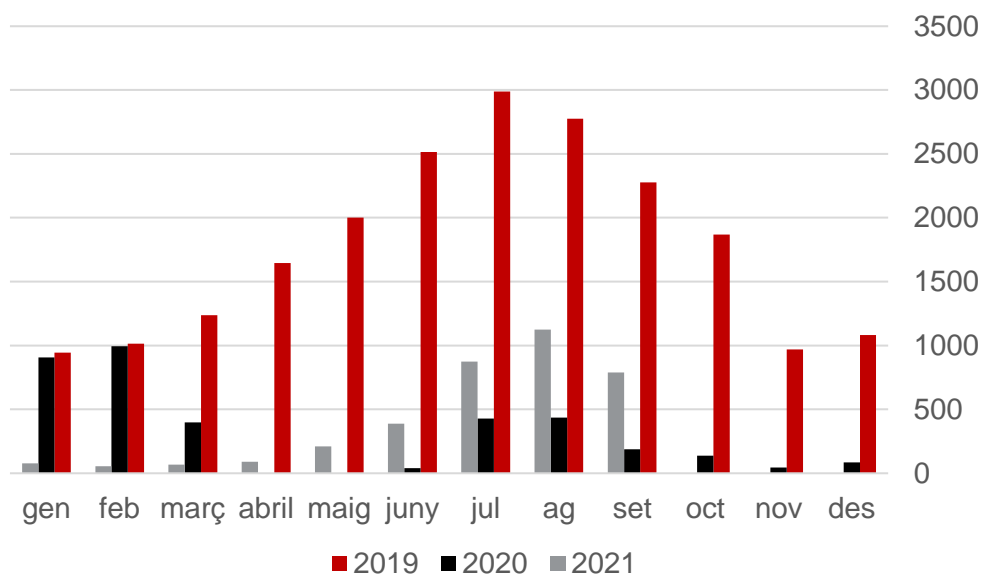

Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

- El comerç mundial de béns també ha recuperat els nivells previs a la pandèmia, especialment a partir del mes d'abril. **A Catalunya, però, les dades són especialment favorables** si ho comparem amb les economies de l'entorn i els principals actors internacionals.

El turisme intern es converteix en pilar del sector l'any 2021, a l'espera de la recuperació del turisme internacional

Despesa turisme estranger (milers d'euros)

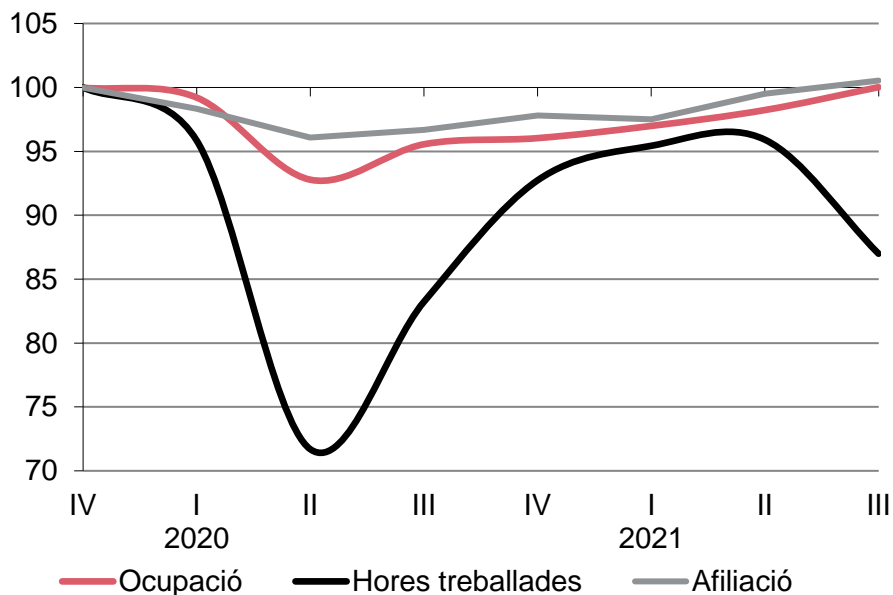

Font: Idescat.

- **Evolució positiva durant l'estiu del turisme a Catalunya: el turisme domèstic assoleix màxims, mentre que el turisme estranger encara és molt inferior als valors pre pandèmia, tot i la millora dels mesos recents**
 - turisme **català**: les pernoctacions hoteleres del 3r trimestre superen en més d'un 20% les del mateix trimestre del 2019, i ja representen més d'un 30% del total pernoctacions.
 - turisme de la **resta d'Espanya**: supera en un 3,1% els registres corresponents del 2019.
 - turisme **estranger**: un 61,5% per sota dels registres del 2019.
- La recuperació és més feble en els segments de **turisme de negocis i urbà**.

El repunt de l'activitat econòmica ha vingut acompanyat d'un creixement destacat en l'ocupació

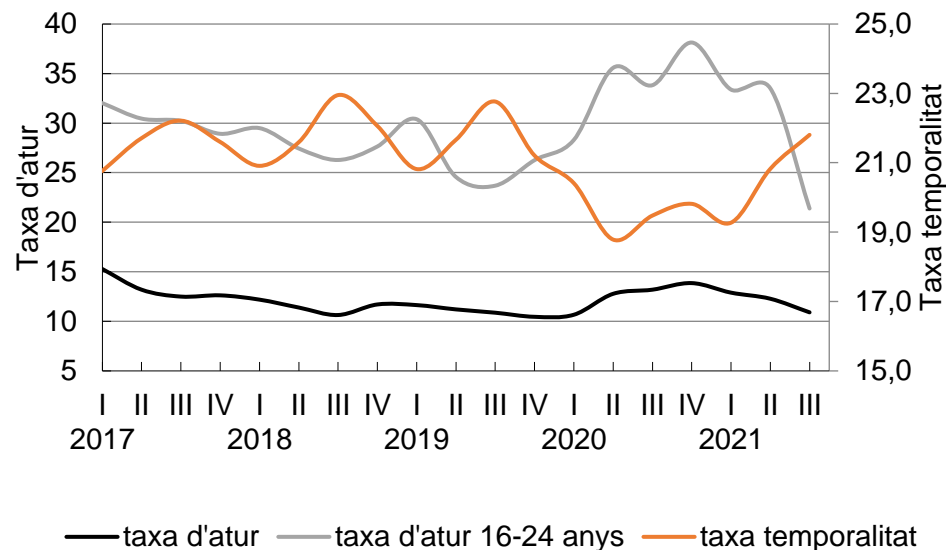
Evolució de l'ocupació en comparació amb la situació pre pandèmia (Índex base 100=IVT2019)

Font: Idescat i Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions

- El 3T2021 l'ocupació creix un 1,8% trimestral (4,7% interanual), la taxa d'atur baixa fins al 10,9% i les hores treballades augmenten un 4,5% interanual; el setembre l'afiliació és un 0,6% superior a la de fa 2 anys.

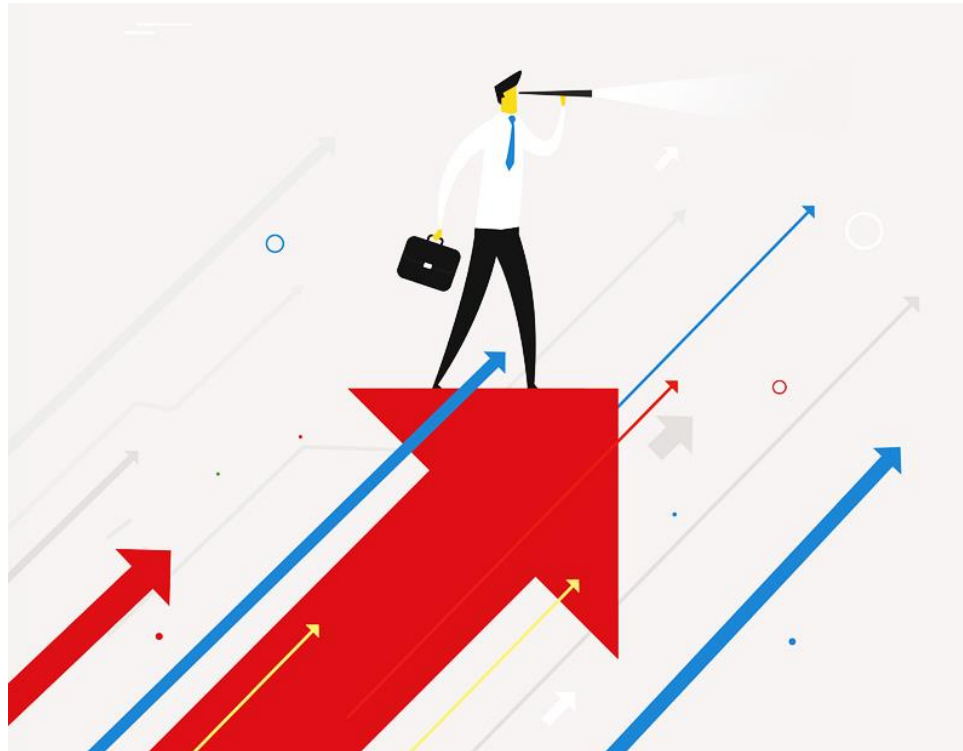
Evolució de la taxa d'atur i la taxa de temporalitat (%)

Font: Idescat.

- **Elements menys positius:** repunt en la taxa de temporalitat (fins al 20,8%) i l'atur juvenil (de 16 a 24 anys) es manté en valors molt elevats (21,4%), tot i el fort descens el 3T2021.

PERSPECTIVES, RISCOS I REPTES

Les previsions de l'economia catalana preveuen un fort rebot del PIB: un 6,4% de creixement, tant el 2021 com el 2022

Previsions de l'economia catalana

(% de variació del PIB)

		2021	2022
Generalitat de Catalunya	Octubre 2021	6,4	6,4
Cambra de Comerç de Barcelona	Juliol 2021	6,3	6,7
BBVA	Octubre 2021	5,3	5,6
Ceprede	Setembre 2021	4,9	-

Previsions de l'economia espanyola

(% de variació del PIB)

		2021	2022
Banc d'Espanya	Setembre 2021	6,3	5,9
FMI	Octubre 2021	5,7	6,4
Govern espanyol	Setembre 2021	6,5	7,0
Comissió Europea	Juliol 2021	6,2	6,3

Previsions de l'economia de la zona euro

(% de variació del PIB)

		2021	2022
Zona euro	Octubre 2021	5,0	4,3
Alemanya	Octubre 2021	3,1	4,6
França	Octubre 2021	6,3	3,9
Itàlia	Octubre 2021	5,8	4,2

Font: Fons Monetari Internacional.

- **Previsions de creixement de l'economia catalana: el PIB creixerà un 6,4% (el 2021) i el 6,4% (2022).** El 2022 recuperariem nivells pre-pandèmia.

.....Però la fita és anar “Beyond GDP” (creixement sostingut i sostenible)

- **La incertesa continua sent elevada,** sobretot pels colls d'ampolla a les cadenes de subministrament, els preus elevats de les matèries primeres i l'energia, i la implementació dels NGEU.
- **Els riscos han augmentat** recentment i **l'FMI ha fet una revisió a la baixa generalitzada** entre les principals economies (com els EUA). Tot i això, entre els analistes hi ha consens sobre el dinamisme de la recuperació.

La recuperació del 2021-2022 s'assenta en l'impuls del consum de les llars i la inversió

Previsions macroeconòmiques de Catalunya

		2020	2021 (p)	2022 (p)
PIB	% de variació real	-11,5	6,4	6,4
PIB	Milions d'euros	224.125	241.615	261.953
Demanda interna	Aportació al creixement	-8,2	6,2	5,5
Despesa en consum de les llars	% de variació real	-12,5	7,9	5,9
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	% de variació real	5,1	3,5	1,6
Formació bruta de capital ²	% de variació real	-13,6	8,3	11,9
Saldo exterior	Aportació al creixement	-3,3	0,3	0,9
Saldo amb l'estranger	Aportació al creixement	-3,0	0,5	1,1
Exportacions de béns i serveis	% de variació real	-22,6	11,1	10,7
Importacions de béns i serveis	% de variació real	-18,7	11,5	9,0
Saldo amb la resta d'Espanya	Aportació al creixement	-0,3	-0,2	-0,2
Llocs de treball creats ³	Milers	-310,0	146,9	124,4
Llocs de treball creats ³	% de variació	-9,0	4,7	3,8
Taxa d'atur	aturats / població activa (%)	12,6	12,1	11,2

(p) Previsions d'octubre de 2021.

¹ Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

² Inclou la variació d'existències.

³ En termes equivalents a temps complet.

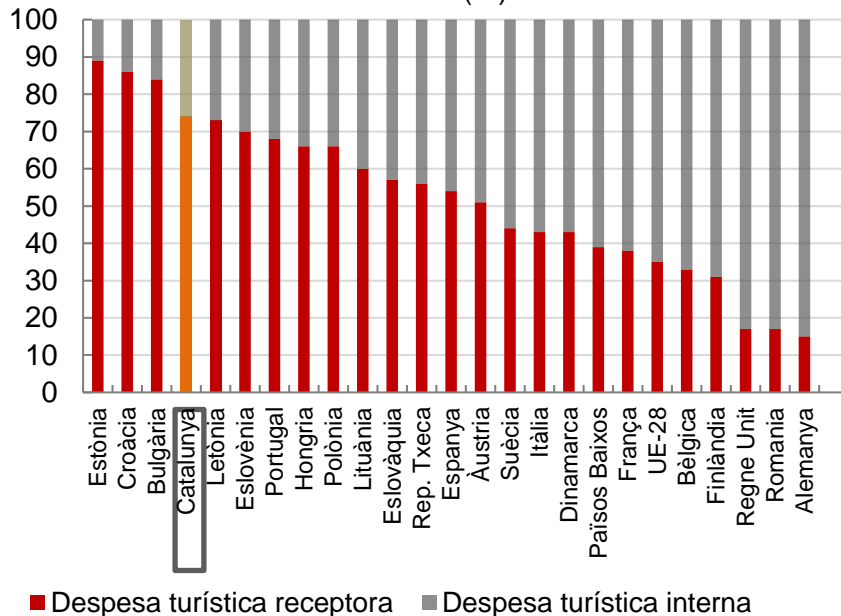
Font: Idescat, INE i Generalitat de Catalunya (Departament d'Economia i Hisenda).

- La **demanda interna** tindrà una gran contribució al creixement del PIB el **2021** per la **recuperació del consum de les llars i l'augment de la formació bruta de capital**.
- El **2022**, el creixement de la formació bruta de capital serà encara més notable gràcies als fons *Next Generation EU*.
- El **saldo exterior** tindrà una contribució positiva els dos anys i més alta el 2022.

Incerteses, riscos i reptes a l'horitzó (1/3)

- **Incertesa sobre la recuperació del sector turístic**, en especial el turisme de negocis. El canvi de model turístic (p.ex. cap a un turisme més cultural i gastronòmic) no és immediat ni senzill.

Pes de la despesa turística receptora i de la despesa turística interna sobre el total (%)

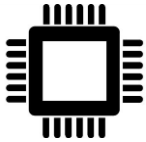

Font: Idescat (CTS 2014) i Eurostat (*Tourism Satellite Accounts in Europe*, 2019). Diferents anys de referència (2014-2016).

- **Incertesa sobre l'evolució epidemiològica** (noves variants + retard en el procés de vacunació a països en desenvolupament). No s'han de subestimar aquests riscos.

Avís dels experts per l'arribada de la variant Delta Plus: "Les restriccions són reversibles"

Incerteses, riscos i reptes a l'horitzó (2/3)

Els problemes d'**abastiment de semiconductors** i el **preu de les matèries primeres i l'energia** condicionaran la recuperació, sobretot a la indústria.

- S'espera que la crisi global de semiconductors s'estengui fins mitjans 2022
- Els futurs suggereixen que el preu del gas podria disminuir després de l'hivern

Next Generation EU: una oportunitat però també molts reptes

- Poca capacitat decisora → dificultat per implementar projectes catalans transformadors
- Gran volum de recursos a executar en període limitat de temps

En els darrers 20 anys, l'economia catalana ha presentat un avanç feble de la productivitat total dels factors (PTF). Entre els anys 2014 i 2019, l'aportació de la PTF al creixement es va situar en línia amb els països de l'entorn, però es va afeblir els darrers anys, la qual cosa **augmenta els riscos d'estancament secular**. Per això serà fonamental el suport a la **inversió i la innovació**

Repte important per als anys vinents: creixement del PIB en paral·lel a un augment del progrés i benestar social (reducció de desigualtats i pobresa, transició ecològica...).

Incerteses, riscos i reptes a l'horitzó (3/3)

- La pandèmia **ha accelerat els processos de transformació digital i ha fet augmentar el teletreball**, alhora que ha posat de manifest la bretxa digital i la necessitat de tenir més professionals del sector TIC. La implantació del teletreball a gran escala és un dels canvis estructurals que ens deixa la pandèmia.

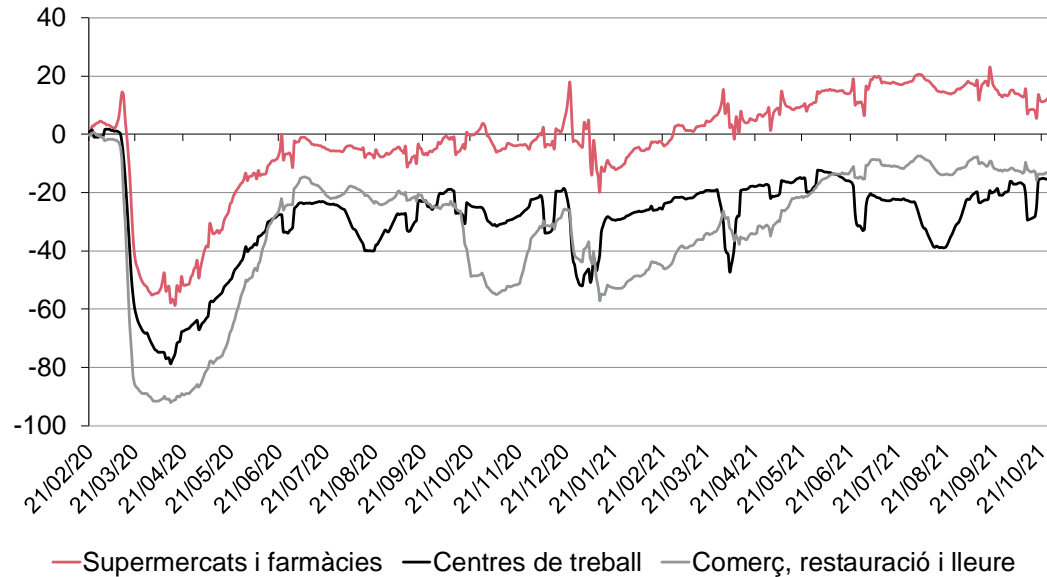
	Teletreball
2019	8,6%
2T2020	21,2%
2T2021	17,3%
3T2021	14,7%

Font: EPA

Nota: teletreball=% d'ocupats que van treballar des del seu domicili més de la meitat de dies o ocasionalment

Canvis en la mobilitat a Catalunya

(mitjana mòbil setmanal, % de variació respecte període de referència)

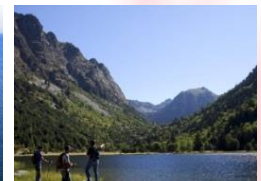
- En altres àmbits (com el turisme o el repoblament de les zones rurals), encara hi ha **massa incertesa per poder concloure quins dels canvis que s'han donat són estructurals** i quins conjunturals.

Generalitat de Catalunya

Gràcies per la vostra atenció!

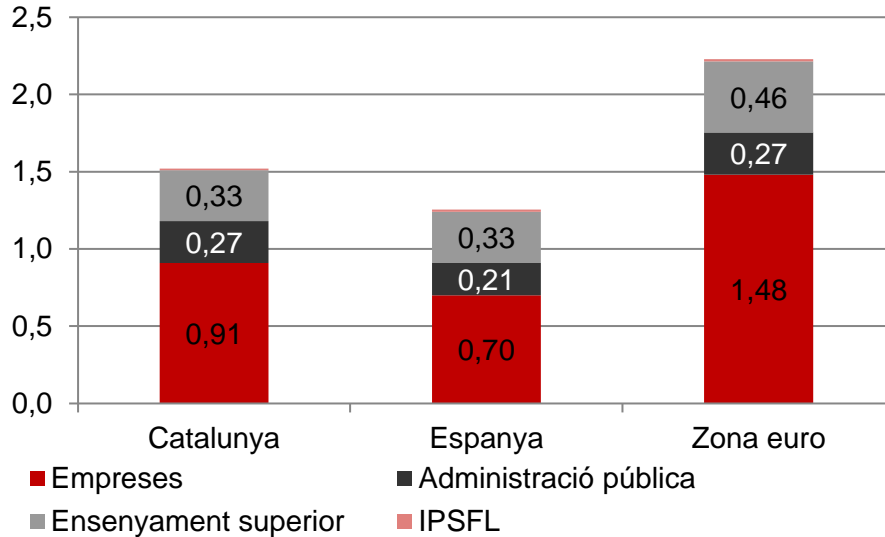
<http://economia.gencat.cat/>

ANNEX

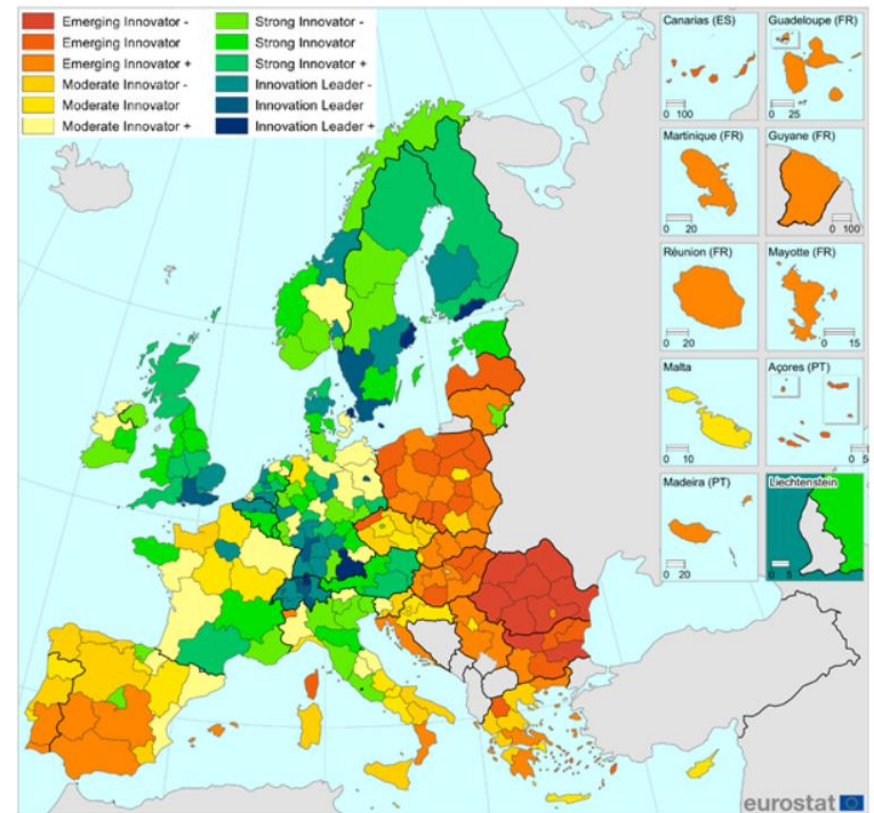
Tot i comptar amb un sistema de recerca d'excel·lència, el grau d'innovació té molt marge de millora

R+D segons el sector que executa la despesa. 2019
(% de despesa sobre el PIB)

□ Manca més inversió empresarial en R+D+i i major/millor transferència de tecnologia.

Catalunya, regió moderadament innovadora, segons el RIS2020

For Cyprus, Estonia, Latvia, Luxembourg and Malta, performance group membership is identical to that in the EIS 2021 report. For these countries, the corresponding colour codes for the middle sub-group of regions have been used.

Font: Comissió Europea.

Veure Blog Apunts d'Economia: [La innovació a Catalunya en perspectiva europea](#)